

Motion till riksdagen 2005/06:K338

av Lars Ångström (mp)

Lobbying med ökad öppenhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en utredning om ökad öppenhet vid lobbying och mer jämlika förutsättningar att lobba.

Motivering

Det blir allt vanligare med professionella lobbyister, dvs. konsulter som hjälper sina uppdragsgivare att påverka politiska beslut.

Såväl Europaparlamentet som USA:s kongress har tydliga krav på öppenhet och registrering av lobbyister. Också Tyskland och Litauen har regler för lobbying, samt delvis Danmark och Luxemburg. I Sverige saknas lagreglering av verksamheten, och de professionella lobbyisterna, som är organiserade i PR-branschföreningen Precis, tillämpar en självreglering som är otydligt utformad. Tre av fyra svenskar tycker att riksdagen bör kräva att PR- och lobbyfirmor öppet redovisar sina lobbyinguppdrag, enligt en Sifundersökning.

Lobbying ger riksdagen tillgång till fler vinklingar på problemen och därmed ett bättre beslutsunderlag. Samtidigt är det ett demokratiskt problem när principen för politiskt beslutsfattande inte bara är den representativa demokratis ”en person, en röst” – utan också lobbyismens ”pengar köper politiskt inflytande”. Dessutom bedrivs lobbying alltför ofta i hemlighet, med dold avsändare.

Därför är det beklagligt att PR-branschföreningen Precis har utformat en uppförandekod för lobbyister vars mest långtgående öppenhetskrav är så otydligt utformat: ”I en aktiv kontakt med tredje part då syftet är att påverka denna tredje part – till exempel en journalist eller en beslutsfattare – bör dock PR-konsultföretaget vid anmodan redovisa vem uppdragsgivaren är.” Varför bara vid ”anmodan”, kan man undra.

Branschföreningen vill dessutom att det ska vara fritt fram att fungera som rådgivare till företag och organisationer som vill påverka politiska beslut i

Fel! Okänt namn på

hemlighet. Det är precis vad PR- och lobbyfirmorna gör – bara ett fåtal redovisar öppet vilka uppdragsgivare som står bakom de lobbyingkampanjer de driver.

Det måste bli tydligare vem som är avsändare av olika lobbybudskap, och professionella lobbyister måste också kunna ställas till svars för sin verksamhet. Idealet skulle vara självreglering, men riksdagen bör nu överväga en lagreglering. Redan hotet om lagstiftning kan dessutom förväntas få lobbyföretagen att ställa tydligare öppenhetskrav på sig själva och sina uppdragsgivare.

Regeringen bör därför snarast ta initiativ till en statlig utredning med direktiven att lämna konkreta förslag för att tvinga fram en ökad öppenhet vid lobbying och dessutom skapa mer jämlika förutsättningar att lobba.

Stockholm den 3 oktober 2005

Lars Ångström (mp)